

Kemikaliemysteriet

KAPITEL 1

ETT TRÄD OCH EN DÖD FISK

Ali och Alva är hemma hos Ali. Den här lördagen håller Alis pappa på att storstäda. Alis mamma och småsyskonen är på barnkalas.

Alis pappa har rensat ut saker som familjen inte behöver längre. I en påse har han lagt kläder som är för små för både Ali och hans småsyskon. De ska Alis småkusiner få. I en påse ligger massa bebisgrejer. De ska familjen sälja på loppis.

Men det finns en annan påse också. I den finns: en flaska hostmedicin, ett par hörlurar, en burk målarfärg, en flaska hårspray och fem gamla nagellack.

"Vad ska du göra med de här konstiga grejerna?" undrar Ali.

"De ska kastas. Men jag vet inte riktigt hur de ska sorteras. Vi får se om jag orkar ta tag i det idag. Jag har så mycket att fixa", säger Alis pappa.

"Om jag inte hinner, så blir det enklast att slänga det i soporna i eftermiddag. Och medicinen kan man ju hålla ut", säger han och så går han ner på undervåningen.

Alva plockar upp målarfärgen ur påsen. På etiketten finns en bild med en röd ram runt. Bilden föreställer ett träd och en död fisk. Under bilden finns en text: Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.

"Det där låter verkligen inte bra!" säger Ali och så springer de ner till Alis pappa.

"Du kan inte kasta de här grejerna i soporna. Inte hålla ut dem heller", säger Ali bestämt. "Ser du här?" Han pekar på den döda fisken. Alis pappa står och rotar i städsåpet och har ryggen vänd mot Ali och Alva.

"Åh nej, det är inte sant!" säger han.

Äntligen har han fattat!

"Det är inte sant – rengöringsmedlet är helt slut. Nu måste jag gå och köpa nytt. Och jag som har så mycket att göra."

"Hör du ens vad jag säger?" säger Ali.

"Ja, jag hör dig, Ali. Men jag har inte tid. Absolut inte nu när jag måste gå och köpa rengöringsmedel också!"

Och så går han ut i hallen, klär på sig och går. Ali och Alva tittar på varandra.

"Tänker du samma sak som jag?" säger Ali.

"Ja! Vi måste se till att de här grejerna hamnar på rätt ställe, så att de inte förstör miljön", säger Alva.

"Och vi måste skynda oss innan pappa kommer tillbaka och kastar dem", säger Ali.

De räknar ut att det tar ungefär tjugo minuter för Alis pappa att gå till butiken i centrum, några minuter att handla rengöringsmedel och tjugo minuter att gå tillbaka.

"Då har vi 45 minuter på oss", säger Ali. "Men ..."

Ali blir tyst.

"Men var ska vi göra av grejerna egentligen?"

Möjliga diskussionsfrågor:

- Bilden på trädet och fisken kallas farosymbol. Vad tror du att den betyder?
- Det finns flera andra farosymboler. Har du sett en farosymbol någon gång? Hur såg den ut?
- Varför tror du man märker vissa produkter med farosymboler?
- Hur vet man vad man inte får kasta i soporna eller avloppet?
- Vad tror du händer om Alis pappa slänger det miljöfarliga skräpet i papperskorgen? Vad tror du händer om han håller det i avloppet?

KAPITEL 2:

HÖRLURARNA HAR SLADD!

Ali och Alva sätter sig ner och tänker. Då kommer Ali att tänka på killen de träffade när de försökte rädda Alvas leksakgris. Han som tömde återvinningsstationen – de gröna behållarna i centrum.

Om grejerna går att använda, så kan man ge dem till någon som vill ha dem. Så sa han.

Ali och Alva tar upp en grej i taget ur påsen för att undersöka saken. Hostmedicinen ser väldigt gammal ut, den går absolut inte att använda. Hörlurarna testas de i en telefon, de funkar inte. Målarfärgen går inte att öppna och flaskan med hårspray går inte att spraya med. Tre av nagellacken är helt uttorkade. Men de andra två funkar faktiskt!

"Vad bra! Nu har vi räddat miljön från två farliga saker", säger Alva och stoppar ner nagellacken i fickan.

"Men vi har fortfarande tre nagellack, en flaska hostmedicin, ett par hörlurar, en flaska hårspray och en burk målarfärg att göra oss av med", säger Ali och suckar. "Och det har redan gått fem minuter."
40 minuter kvar.

Ali tänker på killen vid återvinningsstationen igen. Sa han något mer?

Ja det gjorde han ju!

"Hörlurarna har sladd! Vi åker till en återvinningscentral eller miljöstation!"

"Va?" säger Alva.

"Ja. Killen vid återvinningsstationen sa att allt som har sladd eller batteri ska till en återvinningscentral eller miljöstation. Vi åker dit!"

"Men vet du var den ligger då? Jag har ingen aning", säger Alva.

"Jag var på en återvinningscentral med min mamma för ett tag sedan", säger Ali. "Vi slängde en gammal tv som inte funkade längre. Det är inte så långt härifrån. Vi kan väl kolla om din mamma kan skjutsa oss?"

Lite senare kör de in på återvinningscentralen med Alvas mamma. Här finns massor av containrar. I en container finns jättemånga lysrör. I en annan ligger soffor och fåtöljer. Och på ett ställe ligger massor av tv-apparater.

Ali ser en skylt som det står "elektronik" på. Han tittar ner i containern och ser sladdar, en dammsugare och en mikrovågsugn.

"Yes, en grej mindre!" säger han och kastar ner hörlurarna. "Tror du att vi kan slänga de andra grejerna här också?"

De tittar på grejerna i påsen. Och sedan på alla containrar, lådor och skyltar. Det är svårt att veta vad man kan kasta här och vad som ska vara var.

Ali och Alva går fram till en tjej med arbetskläder i orange. Hon ser ut att jobba där och kan säkert hjälpa dem.

Tjejen tittar ner i deras påse.

"Åh, vad bra att ni tog med de här grejerna! Allt det här innehåller kemikalier som absolut inte får hamna i soporna. Då sprids de i naturen, och det kan vara farligt både för naturen och för oss människor", säger hon och börjar gå bort mot ett litet hus som det står "Farligt avfall" på.

Ali och Alva följer med.

"Det här är miljöstationen. Vi tar hand om sådana här farliga grejer, så att de inte blir farliga. Om det behövs förstörs de på ett säkert sätt", säger tjejen när de gått in i det lilla huset. Ali och Alva ser färgburkar, limflaskor, doftspray-er och konstiga oljor. Det luktar starkt av alla konstiga medel. På en skylt står det att man inte får röka och att man ska hålla koll på sina barn. "Fast det bästa är att inte använda så mycket kemikalier", säger tjejen. "Det finns målarfärg som är miljömärkt till exempel. Och man ska alltid använda rengöringsmedel som är miljömärkta." Tjejen berättar också att man inte måste åka till en återvinningscentral för att lämna de här grejerna. Det finns miljöstationer på många bensinmackar till exempel.

Sedan skyndar sig Ali och Alva därifrån så att de inte blir snurriga i huvudet av alla kemikalier.

"Det där gick ju bra!", säger Ali och skrattar när de sitter i bilen på väg tillbaka till Ali. Det har bara gått en halvtimme sedan allt började.

"Jag fattar inte varför din pappa tyckte det var så jobbigt att lämna soporna på rätt ställe", säger Alva och sträcker på sig.

Då känner hon något med foten.

Det är en flaska.

Möjliga diskussionsfrågor:

- Man ska slänga farliga sopor på en miljöstation. De finns oftast på en bensinmack eller en återvinningscentral. Vet du var din när-

maste miljöstation finns? (Om ni inte vet kan ni hitta den här: www.svoa.se/miljostation)

- Vet du vilka sopor du ska lämna till miljöstationen?
- Vad kan man göra för att använda mindre farliga kemikalier?

KAPITEL 3: MEN HOSTMEDICINEN DÅ?

De glömde hostmedicinen!

De har snart kört hela vägen hem till Ali, och Alvas mamma tänker inte åka tillbaka till återvinningscentralen igen.

"Åh nej! Nu kommer pappa hälla ut medicinen i alla fall. Han kommer hem om en kvart." säger Ali.

Just då kör de förbi centrum och en skylt som det står apotek på. Ali får en idé.

"Tänk om de kan hjälpa oss på apoteket! Hostmedicinen kommer ju därifrån", säger han.

"Det är värt ett försök!", säger Alva. "Snälla mamma, kan vi stanna till i centrum?"

"Visst", säger Alvas mamma. "Men apoteket stänger klockan tre på lördagar. Jag tror det blir svårt att hinna."

Klockan är 14.58. Om två minuter stänger apoteket. Om 15 minuter kommer Alis pappa hem.

"Ja! Dörren är öppen!" säger Alva när de sprungit allt de har från parkeringen till apoteket. "Vi hann!"

I kassan sitter en man i vita kläder. Ali och Alva går fram till honom och berättar om allt som hänt, och att Alis pappa kanske kommer hälla ut medicinen.

"Kan du hjälpa oss?" undrar Alva.

"Åh, vad bra att ni kom hit!" säger mannen.

"Vissa häller ut medicin i avloppet, men det är inte alls bra. Avloppsreningsverken har svårt att rena bort medicinen, och då åker den rakt ut i Östersjön. Det är inte alls bra för djuren och naturen."

Sedan sträcker mannen fram handen och tar emot medicinen.

"Ni har kommit helt rätt!" säger han och ler.

"Gammal medicin ska faktiskt tillbaka till apoteket. Vi tar hand om den så att den inte kan skada naturen."

Ali och Alva tittar på varandra och sedan börjar de skratta.

"Hurra, vi klarade det!" säger Alva. "Det var verkligen i sista minuten!"

Alis pappa kommer hem om fem minuter. Men han kommer inte att kunna slänga något farligt i papperskorgen och inte hälla ut något.

För två nagellack ligger i Alvas ficka. De andra nagellacken är på återvinningscentralen, tillsammans med hörlurarna, målarfärgen och hårsprayen. Och hostmedicinen är på apoteket. "Åh, vad kul det ska bli att berätta för pappa!" säger Ali.

När Ali, Alva och Alvas mamma kliver in hos Ali, har Alis pappa precis kommit hem och ska just börja skura golvet.

Ali och Alva berättar om äventyret, och om att det är jätteviktigt att lämna in farliga sopor på rätt ställe. Annars mår djuren och naturen inte bra. Och inte vi människor heller.

"Åh, mina små miljöhjältar!" säger Alis pappa och börjar måtta upp såpa.

"Tjejen på återvinningscentralen sa att man ska använda miljömärkt rengöringsmedel. Jag hoppas verkligen att det här är det", säger Ali och tar upp flaskan med såpa.

Där finns en svart ring med en fågel och texten "Bra Miljöval".

"Bra pappa! Vi förlåter dig. Men då får du lova att aldrig slänga något farligt i papperskorgen eller avloppet. Och att alltid använda miljövänligt rengöringsmedel", säger Ali.

"Jag lovar", säger Alis pappa.

Möjliga diskussionsfrågor:

- Skulle din familj kunna använda mindre farliga kemikalier?
- Brukar din familj använda miljömärkt rengöringsmedel? Använder ni miljömärkt tvättmedel och diskmedel?
- Har ni lämnat tillbaka gammal medicin till apoteket någon gång?
- Vad skulle du vilja säga till vuxna som slarvar med farliga sopor?

